

EL MACBA PRESENTA LA NUEVA TEMPORADA DE EXPOSICIONES Y ACTIVIDADES 2009

CILDO MEIRELES, JOHN CAGE, JOAN RABASCALL, THOMAS
BAYRLE Y LAS ÚLTIMAS ADQUISICIONES DE LA COLECCIÓN
MACBA, ENTRE LAS MUESTRAS PROGRAMADAS

El Programa d'Exposicions i Activitats 2009 del MACBA reflexa el que és un any de transició al Museu. Si d'una banda es vehiculen programes i exposicions que són coherents amb la tradició del museu, per altra, el nomenament de Bartomeu Marí en substitució de Manuel Borja-Villel significa un "moment bisagra" en la evolució del Museu. S'introdueixen així nous elements que proporcionen línies singulars de desenvolupament, a partir d'ara en un esperit d'eixamplar perspectives de treball i noves tipologies, una apertura de la Col·lecció i un renovament dels discursos que l'art transporta en sí mateix.

L'any s'inicia amb tres exposicions monogràfiques que signifiquen l'evolució de la producció d'artistes altament rellevants entre els anys seixanta i els anys vuitanta i noranta: l'artista català **Joan Rabascall** ens oferirà una mostra dels seus treballs realitzats entre 1961 i 1982, on reflexiona des del llenguatge del collage i del muntatge fotogràfic, sobre el poder dels mitjans de comunicació i ofereix una versió perversa i àcida del que podem considerar el pop europeu, situat entre l'Independent Group anglès i els Nouveaux Réalistes a França. **Thomas Bayrle**, d'una generació similar al primer, s'inicia igualment en un llenguatge pop però rebutja la fascinació pel producte industrial i el consum per a centrar-se en qüestions d'individuació en front d'allò massificat. La retrospectiva dedicada a **Cildo Meireles** continua l'interès del Museu per artistes essencials per a entendre la creació contemporània des d'Amèrica del Sud.

La presentació de les noves adquisicions de la **Col·lecció MACBA**, que tindrà lloc de maig a setembre, suposarà un impuls considerable que reforça el nucli essencial de la Col·lecció, situat a les ruptures de paradigma artístic, cultural i polític dels anys seixanta i setanta per a aproparla considerablement al nostre temps, finals del segle XX i principis del segle XXI.

L'any conclou amb una important exposició retrospectiva dedicada a **John Cage**, un dels creadors més influents encara que misteriosos de l'art de la segona meitat del segle XX. Paral·lelament, l'exposició **Una altra modernitat** (títol provisional) se centra

en l'obra d'artistes de generacions més properes a nosaltres que interroguen els mites fundacionals de la modernitat i les seves crisis i fracassos.

En fi, l'exposició ***Mal d'escriptura***, que serà presentada al Centre d'Estudis i Documentació i Estudis, reflexa un tipus nou de material utilitzat per artistes d'avui: la ficció i la narració en format literari i la lectura com a forma de relació.

Fonamentalment, 2009 significarà també el potenciament del Centre d'Estudis i Documentació com a instrument per a la recerca, el coneixement, la formació especialitzada i la reescriptura de la història des de la perspectiva crítica que ens imposa el present. En aquest sentit, la constitució d'un patrimoni documental propi i en xarxa que posi el Museu en relació a un àmbit propi d'intercanvi cultural que és l'arc Mediterrani, des dels Balcans fins al nord d'Àfrica, amb una atenció especial a l'Orient Mitjà, és una de les àrees fonamentals d'interès.

As a means of facilitating the formation of public and private stereographic collections, there must be arranged a comprehensive system of exchanges, so that there may grow up something like a universal currency.

Oliver Wendell Holmes, 1859

Com a mitjà per facilitar la formació de col·leccions estereogràfiques públiques i privades, cal establir un sistema comprensiu d'intercanvis, de manera que en pugui sorgir alguna cosa semblant a una moneda universal.

Como medio para facilitar la formación de colecciones estereográficas públicas y privadas, es necesario establecer un sistema comprensivo de intercambios, de modo que pueda surgir algo parecido a una moneda universal.

Because it can be universally understood, photography is already first among picture languages for the masses of people in the world.

August Sander, 1931

Gràcies al fet que pot ser entesa universalment, la fotografia ja és el primer entre els llenguatges visuals per a les masses arreu del món.

Gracias a que puede ser comprendida universalmente, la fotografía ya es el primero entre los lenguajes visuales para las masas en el mundo.

Every work of photographic art has its lurking, objectifying inverse in the archives of the police.

Allan Sekula, 1981

En la condició artística de tota fotografia hi plana el revers deshumanitzador dels arxius policials.

A la condición artística de toda fotografía le acecha el reverso deshumanizador de los archivos policiales.

■ EL MAL D'ESCRITURA

Un projecte sobre text i imaginació especulativa

Inauguració: febrer del 2009

Artistes: Mathias Faldbakken (Noruega); Bernardette Corporation (França); Falke Pisano (Holanda); Ryan Gander (Regne Unit); Dexter Sinister (Regne Unit); Jorgen Michaelsen (Dinamarca); Miranda July (EUA); Claire Fontaine (Regne Unit/França); Frances Stark (EUA); Rene Gabri (Iran); Jalal Toufic (Iraq); Viola Klein (Alemanya); Erick Beltrán (Mèxic); Olivia Plander (Regne Unit); Seth Price (EUA); Adrian Williams (EUA); David Bestue/Marc Vives (Espanya); Sue Tompkins (Regne Unit); David Maljkovic (Croàcia).

Dates de l'exposició: del febrer al juny del 2009

Comissària: Chus Martínez

Producció: Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

«Algú podria ser capaç d'escriure un *thriller* de ciència ficció fonamentat en la intenció de presentar una interpretació alternativa a l'art modern que resultés llegible i amè per al gran públic?», es preguntava el 1975 Mark Klienberg. La resposta potser calgui cercar-la en l'incipient interès que una generació d'artistes del nostre temps sembla tenir a generar text i pensar la inestable relació entre realitat i ficció, però també entre gènere, forma, tipologia i contingut. Sota el títol *El mal d'escriptura*, el Centre d'Estudis i Documentació del MACBA presenta un projecte híbrid (exposició, creació d'un espai actiu de lectura, debat i producció d'escriptura en seminaris impartits per artistes) que convida a reflexionar sobre nocions tan importants com «acadèmia», «educació», «transmissió de coneixement», «producció d'idees» o «consciència política», des d'un gènere –la ficció– aliè a aquells que tradicionalment es relacionen amb la formulació d'aquestes qüestions.

El mal d'escriptura reuneix propostes d'una quinzena d'artistes, com Will Holder (Regne Unit), Falke Pisano (Holanda), Seth Price (EUA) i el col·lectiu Bernardette Corporation, les obres dels quals reflexionen sobre la forma narrativa entesa com una estratègia de producció de l'art. L'exposició es presenta com «un espai imaginatiu per a la mera conjectura», parafrasejant l'artista, editor i dissenyador Will Holder, fundador de la revista *DotDotDot*. D'aquí el subtítol: Un projecte sobre text i imaginació especulativa. Els artistes ens mostren com en l'anàlisi de la forma mateixa del text i en la forma narrativa s'amaga una oportunitat per posar l'èmfasi en la necessitat de potenciar la imaginació especulativa.

El MACBA presenta un seguit de materials que conformen una gran biblioteca a disposició del públic, mentre que un cicle de conferències ofereix a artistes, acadèmics i públic una oportunitat per pensar en les possibilitats i els límits d'una forma determinada de comunicació. Finalment, una sèrie de seminaris conviden a estudiar les formes que adquireixen els textos, com el documental *Helvética* (Gary Hustwit) i la publicació *F.R. David* (De Appel). Mentre que Pisano opta per l'escriptura i la lectura d'una conferència acadèmica com a obra, Bernardette Corporation es decanta per la novel·la, Price per l'assaig i Holder per l'anàlisi de la relació entre la tipografia i el contingut. Són uns quants exemples d'un nombrós grup d'artistes contemporanis que prenen la Modernitat com a punt de partida per adoptar estratègies de producció i difusió d'idees disperses, alhora que al·ludeixen a la possibilitat de reflexionar sobre nocions acadèmiques a través d'altres llenguatges.

■ COL·LECCIÓ MACBA

Inauguració: 14 de maig de 2009

Dates de l'exposició: Del 15 de maig al 31 d'agost de 2009

Comissaris: Bartomeu Marí i Antònia Maria Perelló

Producció: Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

A fi de mostrar les obres adquirides per la Col·lecció MACBA en els últims dos anys, inèdites en el context de la Col·lecció, el Museu d'Art Contemporani de Barcelona dedicarà tots els seus espais expositius als seus fons: les tres plantes del museu, la Capella dels Àngels i la sala d'exposicions del Centre d'Estudis i Documentació. La Col·lecció MACBA no es mostrava de manera global des del 2005, en què a les tres plantes del museu es va exhibir una selecció de 160 obres que traçava una lectura cronològica dels fons propis, des dels anys cinquanta fins a l'actualitat. Ara, a l'edifici Meyer, s'hi sumen els dos nous espais incorporats els últims anys: la Capella (setembre del 2006) i el Centre de Documentació (desembre del 2007).

Entre les noves obres incorporades a la Col·lecció MACBA que es mostraran en aquesta exposició destaca una peça clau en la història recent de l'art: *Shapolsky et al. Maniatan Real Estate Holdings, a Real-Time Social System, as of May 1, 1971*, de Hans Haacke, adquirida conjuntament amb el Whitney Museum of American Art, de Nova York. Amb aquesta nova incorporació, el MACBA inicia un nou sistema d'adquisicions conjuntes i polítiques afins amb altres institucions. Així mateix, l'exposició també reunirà importants grups d'obres de Pablo Palazuelo i de Gego dipositades en el MACBA per la Fundación Pablo Palazuelo, de Madrid, i la Fundación Gego, de Caracas.

Igualment, s'hi inclouran donacions com la de León Ferrari, que ha obsequiat el MACBA amb cinc obres pertanyents als anys vuitanta que es van exhibir en la passada Documenta de Kassel 2007, de la qual també provenen els magnífics murals fotogràfics *Shipwreck and Workers* (2005-07), donació d'Alan Sekula.

Aquesta exposició suposarà també la presentació de les línies d'interès i recerca prioritàries del MACBA en aquesta nova etapa iniciada el 2008. Si d'una banda la Col·lecció ha començat a aplegar en els darrers anys documents que funcionen com a obres d'art (Grup de Treball, Tucumán Arte, treballs de col·lectius d'artistes i activistes...), no pas per això ha de renunciar a col·leccionar grans obres d'artistes significatius del nostre temps. Juntament amb l'abundància de fragments, és important consolidar nuclis d'obres únics i complementaris que permetin expressar discursos sobre la naturalesa de la creació artística i el moment històric en què vivim. El MACBA està molt ben emplaçat per fer una col·lecció que expliqui el pas del segle XX al XXI, que arrenqui amb les formulacions de les últimes utopies del segle passat i parli de les seves crisis, i que segueixi el present amb les seves complexitats i contradiccions.

■ UNA ALTRA MODERNITAT

Inauguració: 17 de setembre de 2009

Dates de l'exposició: Del 18 de setembre de 2009 al principi de gener del 2010

Comissària: Sabine Breitwieser

Producció: Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

La modernitat és un motiu recurrent de controvertides anàlisis i reflexions. Hi ha moltes teories i tesis escrites sobre el principi i el final de la modernitat. Mentre els uns n'adverteixen els inicis ja en el romanticisme, sobretot pel que fa a literatura, els altres consideren la Revolució Francesa i el posterior enderrocament de la columna de la plaça de Vendôme els esdeveniments decisius per al desenvolupament de la modernitat en el vessant polític. El ressorgiment dels règims totalitaris a Europa, en particular el de l'Alemanya de Hitler i l'Holocaust, segellen el final de la modernitat en sentit individual, social i també polític.

Aquesta exposició considera la modernitat un moviment sociopolític amb un objectiu, basat en el procés d'industrialització, que és el desenvolupament d'un llenguatge universal (democràcia, drets universals, autodeterminació, educació per a tothom, il·lustració i secularització). Així, l'art no estava supeditat a l'Església i l'aristocràcia, com antigament, sinó que formava part del moviment modern i del seu potencial utòpic. El modernisme es considerava la representació artística de les experiències i les repercussions de la modernitat.

En les últimes dècades, una nombrosa generació d'artistes joves reflecteix, a través de les seves obres, el fracàs de les utopies i recupera conceptes com ara modernitat i modernisme. El retorn als sistemes reaccionaris en l'àmbit social i polític, la creixent funcionalització de l'art per mitjà de consorcis internacionals i les seves estratègies de màrqueting i tarannà desmesurat que ha adquirit el mercat de l'art actual són algunes de les raons d'aquesta mirada cap a l'ahir.

L'objectiu de l'exposició és aplegar una sèrie de propostes individuals i totalment subjectives a aquest debat artístic. Juntament amb una representativa selecció d'obres d'artistes joves, es faran encàrrecs a artistes a fi que, a títol individual, materialitzin les seves referències i fonts històriques rellevants. Armando Andrade Tudela, Anne Artaker, Alice Creisher i Andreas Siekmann, Angela Ferreira, Florian Pumhöls i Dorit Margreiter són alguns dels creadors representats.

■ JOHN CAGE

Una retrospectiva

Inauguració: 22 d'octubre de 2009

Dates de l'exposició: Del 23 d'octubre de 2009 a finals de gener del 2010

Comissària: Julia Robinson

Producció: Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

El seu nom és ben familiar, però la seva obra no és coneguda de manera extensa i profunda. John Cage (1912-1992) va definir una pràctica tan radical de la composició musical que va canviar el curs de la música moderna al segle passat i va configurar un nou horitzó conceptual per a l'art de postguerra. A fi de reflectir la rellevant contribució de Cage a l'art contemporani, el MACBA presenta la major exposició que es dedica a l'artista en l'àmbit internacional des de la seva mort.

Aquesta exposició traçarà un recorregut per tota la trajectòria de l'artista, des dels seus treballs inicials fins al 1930, a través dels quals va eixamplar els paràmetres de la música de percussió tot incorporant-hi instruments poc convencionals, fins a la seva famosa teoria del «silenci» (que va culminar amb la partitura 4'33") i les seves col·laboracions multimèdia innovadores als anys vuitanta del segle passat. Un dels apartats principals de l'exposició mostrarà la influència de Cage en els artistes coetanis i posteriors, com també les seves col·laboracions amb Marcel Duchamp, Robert Rauschenberg i Andy Warhol, entre molts d'altres.

L'exposició ret compte de les estratègies radicals de les quals es va servir Cage per depurar la partitura i estendre-la a altres usos, amb la qual cosa va obrir un camí molt atractiu per a la generació d'artistes posteriors a Pollock. En un moment en què la pintura moderna i la subjectivitat deixaven de ser fórmules viables de la pràctica artística, Cage va impartir classes de *Composició experimental* a tota una generació d'artistes i va influir en molts d'altres a través de les seves lliçons magistrals a la New School for Social Research (Nova York), entre el 1956 i el 1960. Molts d'ells ben aviat es van situar a l'avantguarda de noves pràctiques, des de Fluxus fins a l'art conceptual. D'aquesta manera, Cage es va convertir en un dels impulsors del gir copernicà de l'art de postguerra, a la primèria dels seixanta, i es va situar en el llindar entre la modernitat i la postmodernitat.

Enregistraments d'àudio, pel·lícules, partitures i materials documentals permeten familiaritzar-se amb les innovacions teòriques de Cage. Així mateix, l'exposició presentarà algunes de les col·laboracions amb altres artistes, com el tauler d'escacs musical que va fer amb Marcel Duchamp, i també peces aleatòries de llum i so realitzades durant el període dels experiments de Rauschenberg a Art and Technology. Tot plegat s'exhibirà juntament amb les peces clau de Cage i importants obres contemporànies afins a la filosofia del músic, com ara les *White Paintings* de Rauschenberg, *Box with the Sound of its own Making* de Robert Morris i *Exploding Plastic Inevitable* d'Andy Warhol.

EXPOSICIONS FORA DEL MACBA

■ MÉS ENLLÀ DE L'OBJECTE. OBRES DE LA COL·LECCIÓ MACBA

Llocs i dates: Exposició itinerant per diferents museus i centres d'art de Catalunya entre l'octubre del 2008 i el desembre del 2009

Comissaris: Bartomeu Marí i Antònia Maria Perelló

Producció: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya

---

Més enllà de l'objecte. Obres de la Col·lecció MACBA és el títol de l'exposició que, comissariada i organitzada pel Museu d'Art Contemporani de Barcelona i produïda pel Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, serà presentada en diferents museus i centres d'art d'arreu de Catalunya entre el proper mes d'octubre d'enguany i el desembre de l'any 2009.

Aquesta exposició, realitzada a partir d'obres que formen part de la Col·lecció del museu, pretén mostrar algunes de les més noves manifestacions artístiques que es donaren a Catalunya dins la dècada del seixanta i els primers anys de la dècada següent. Partint de figures emblemàtiques per la seva actitud inquieta i a la recerca de nous materials i vies d'expressió, com Àngel Ferrant, Leandre Cristòfol i Moisès Villèlia, es presenta l'obra d'artistes que defensen la unitat d'art i vida, que es rebel·len contra la concepció mercantil de l'obra.

Així, representants de l'art pobre a Catalunya, com Àngel Jové, Antoni Llena, Jordi Galí i Silvia Gubern; els membres del denominat «Grup de París», Miralda, Joan Rabascall, Benet Rossell i Jaume Xifra, o alguns artistes qualificats de minimalistes, com Josep Ponsatí, representen el trànsit cap al conceptual, l'eixamplament de vies de treball i la riquesa de nous mitjans que els artistes podran adoptar a partir d'aquell moment.

Els canvis en les actitud, les formes i els materials portats a terme precedeixen i preparen també el compromís encara més explícit que, entrada la dècada dels setanta, els creadors tindran envers la situació política del moment i que s'evidencia de manera clara en les obres del Grup de Treball i d'altres artistes ja decididament conceptuals.

Aquesta mostra constitueix un gest d'atenció cap a la lectura de l'art contemporani que busca trencar amb els models de l'acadèmia, d'una banda, i inaugurar –encara que només sigui a través de l'experiment– noves topologies de comportaments artístics i proposa un canvi radical en la relació entre espectador i obra d'art, individu i comunitat, present i memòria, elements que constitueixen el nucli de la Col·lecció i del programa del MACBA.

■ NANCY SPERO. DISIDANZAS

Llocs i dates: Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia, Madrid (del 14 d'octubre de 2008 al 5 de gener de 2009) i Centro Andaluz de Arte Contemporáneo, Sevilla (de gener a març del 2009).

Comissaris: Manuel J. Borja-Villel i Rosario Peiró

Coproducció: Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA) i Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia (MNCARS)

Nancy Spero (Cleveland, Ohio, 1926) és una de les pioneres de l'art feminista i una de les figures fonamentals en l'escena contestatària del Nova York dels anys seixanta i setanta. Són seves sèries com *War* (1966-1970), «unes obres furioses, tot sovint escatològiques, manifestos contra una guerra obscena i sense sentit», farcides de bombes amb cap d'hidra, deesses amb múltiples pits fulminant fongs nuclears i ocells mecànics vomitant foc, i *Torture Women* (1976), que recull imatges i testimonis aterridors de les atrocitats comeses pels règims dictatorials sud-americans contra les dones, segons els informes d'Amnistia Internacional, entre altres fonts.

Sota el títol *Nancy Spero. Disidanzas* (extret del text d'Hélène Cixous), el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA) i el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia de Madrid (MNCARS) presenten la primera gran retrospectiva de l'obra de la artista que mai s'hagi fet a Europa i els Estats Units. L'exposició, organitzada cronològicament, aplega 178 obres que van des dels inicis de Spero com a estudiant a l'Art Institute de Chicage, mai no exposades, fins a l'última instal·lació presentada a la Biennial de Venècia del 2007, en la qual l'artista torna sobre un tema recurrent en la seva obra: la guerra. La mostra actualment es pot veure a Barcelona (MACBA, fins al 24 de setembre), i després viatjarà a Madrid (MNCARS, del 14 d'octubre de 2008 al 5 de gener de 2009). Posteriorment, una versió resumida de l'exposició es podrà veure a Sevilla (CAAC, Centro Andaluz de Arte Contemporáneo, de gener a març del 2009).

■ ARXIU UNIVERSAL

Lloc i dates: Museo Coleção Berardo. Arte Moderna e Contemporânea (Lisboa), del 9 de març al 3 de maig de 2009.

Comissari: Jorge Ribalta

Producció: Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

Aquesta exposició (vegeu la pàg. 3 d'aquest dossier) també es podrà a veure a Lisboa després del seu pas pel Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA).

ACTIVITATS 2008-09

■ ACTIVITATS RELACIONADES AMB ARXIU UNIVERSAL

Dates: De finals d'octubre a finals de novembre del 2008

Les línies discursives principals dels programes públics del MACBA estan marcades al llarg de l'últim trimestre del 2008 per l'exposició *Arxiu universal. La condició del document i la utopia fotogràfica moderna*. Així, s'han organitzat un seguit d'activitats que ajuden a aprofundir en els dos grans aspectes que planteja la mostra: el recorregut per la noció de document en la història de la fotografia i la seva condició actual a l'inici de l'era digital, prenent com a exemple la prospecció sobre Barcelona.

- **Un programa de visites debat** a les sales comptarà amb la participació d'experts com Vanesa Rocco, Enric Jardí, Raul Naranjo i Bernardo Riego, entre d'altres, que triaran aspectes concrets de l'exposició per iniciar un diàleg amb el públic. D'altra banda, Carmelo Vega impartirà al desembre un **curs monogràfic** de quatre sessions sobre el tema *La imatge turística d'Espanya als anys cinquanta*.
- **Cicle de cinema *Polítiques de la víctima. Poètiques en el cinema documental*** (del 8 d'octubre al 26 de novembre). L'exposició es completa amb un programa de cinema sobre els orígens del gènere documental que estableix paral·lelismes amb les hipòtesis plantejades respecte a l'ús del documental en el mitjà fotogràfic. El programa recorre els antecedents del cinema documental a través de Vertov i Ester Shub i altres autors russos per dedicar altres sessions als pares del documental, Robert Flaherty, Joris Ivens i John Grierson i el Moviment Documental Britànic. L'escena espanyola hi està representada per les pel·lícules filmades per a les Missions pedagògiques per Val del Omar i les últimes sessions es dediquen a la *Film and Photo League* i als pioners del documental nord-americà.

■ PETITES HISTÒRIES DEL CINEMA

Dates: Del 4 d'octubre al 22 de novembre de 2008

Aquest programa està dedicat als més joves. A partir d'un concepte central, cada sessió mostra materials de diferents èpoques, gèneres i autors, amb un cert èmfasi en les obres d'animació i en les que han convertit el cinema en un instrument d'exploració a través de la il·lusió fílmica. Aquestes històries del cinema són petites en un doble sentit. En primer lloc, plantegen hipòtesis sobre altres possibles històries que han quedat al marge del gran relat del cinema del segle XX. En segon lloc, s'adreça al públic de «petits», és a dir, de nens i nenes, amb la intenció d'explicar que el cinema ha estat l'art més important del segle XX.

- **4 d'octubre. *Ràpid, més ràpid***. El cinema finalment pot captar el moviment, sols suggerit a la fotografia. Tanmateix, el cinema torna a la fotografia per crear l'efecte del temps comprimit. La sessió inclou pel·lícules rodades en pixilació (fotograma a fotograma en escenaris reals) d'autors com Paul Bush i Ana Husman.
- **18 d'octubre. *Retrats de la ciutat***. El cinema i la fotografia veuen en la ciutat un nou escenari. Inclou des de «simfonies urbanes» d'avantguarda fins a representacions contemporànies de la ciutat.

- **8 de novembre. *La conquesta del paisatge*.** El gran àlbum del món. La sessió inclou visions d'autors com ara Morten Skallerud.
- **22 de novembre. *La vida domèstica*.** La immortalitat en imatges gràcies a la fotografia, primer, i el cinema, després. Amb obres d'autors com Stan Brakhage o Zbigniew Rybczynski.

■ CURS DE CULTURA CONTEMPORÀNIA IDEES REBUDES

Dates: Del 6 d'octubre a l'1 de novembre de 2008

Cada tardor, el museu ofereix un curs programa de conferències que pretén furnir eines conceptuals per als debats sobre les pràctiques artístiques contemporànies del període que abasta la col·lecció del museu, la segona meitat del segle XX. Sota el títol *Idees rebudes. Un vocabulari per a la cultura artística contemporània*, aquest programa proposa noves definicions de conceptes centrals, alhora que ofereix una lectura històrica de la trajectòria d'aquests conceptes al llarg del segle XX, com també proporcionar un apunt prospectiu que contribueixi a establir els fonaments per a la cultura emergent.

El 1976, Raymond Williams va publicar el seu llibre *Paraules clau*, un intent de proposar un vocabulari adequat a la cultura i la societat sorgides en la segona meitat del segle XX, després de la gran ruptura provocada per la Segona Guerra Mundial i del col·lapse de les distincions entre la cultura acadèmica i la cultura popular. Per a Williams, el llibre responia a la necessitat de posar al dia un llenguatge gastat, que ja no servia per fer entenedora la realitat. Calia un nou idioma comú, és a dir, arribar a un acord compartit sobre el significat i la rellevància de certs termes fonamentals. Però també es tractava de formular, a través d'aquell lèxic, un projecte cultural de llarg abast per a l'època, que esborrés les distincions categòriques entre el fet artístic i el fet social i es construís precisament sobre la seva superació, és a dir, que partís de la intersecció dels àmbits de les arts i les ciències socials. Sols així semblava possible articular un projecte cultural amb un projecte socialment transformador. Avui ens sembla que les hipòtesis de Raymond Williams continuen plenament vigents i el seu treball ha estat una font d'inspiració per a aquest curs.

Aquest programa es presenta com el nou capítol d'una sèrie de llarga durada. Les sessions es configuren com a intents de definir paraules clau, tot i que la manera en què cada sessió aborda aquesta definició pot variar.

- 6 octubre. Sergio Bologna. Postfordisme
- 13 octubre. Lucy Lippard. Conceptualisme
- 20 octubre. Arlindo Machado. L'aparell cinematogràfic
- 27 octubre. Angela McRobbie. Indústria cultural
- 3 novembre. Edouard Glissant. Relació
- 10 novembre. Yve Alain Bois. Formalisme
- 17 novembre. Neil Smith. Gentrificació
- 24 novembre. Tony Bennett. Museu
- 1 desembre. Rosi Braidotti. Subjectivitat

■ SEMINARI SUBALTERNITAT I REPRESENTACIÓ

Data: 30 d'octubre de 2008

És possible pensar noves formes d'activisme cultural que articulin de manera políticament eficaç la relació entre pràctiques subalternes contrahegemòniques i espais crítics de producció de coneixement, en el museu, el món acadèmic o els nous mitjans de comunicació en xarxa? Com es pot articular una política de l'estètica que no derivi en la simple constatació de la realitat factual ni en l'enfortiment de les institucions de dominació? De quina manera cal considerar el potencial polític dels grups o les cultures subalterns en el marc de la pràctica postcolonial i del reconeixement de noves categories com «la multitud» o «l'anonimat»? En quin sentit s'ha de repensar la repolitització de les pràctiques artístiques i culturals enfront de les noves formes d'exclusió de la societat de l'espectacle i de la indústria cultural? Aquest seminari està dirigit per Xavier Antich i Manuel Asensi, amb la participació de John Beverley i Benita Parry, entre d'altres.

■ SEMINARI DESPRÉS DEL NEOLIBERALISME

Dates: 28 i 29 de novembre de 2008

El seminari *Després del neoliberalisme. Ciutats i caos sistèmic* està dirigit per Neil Smith, director del Center for Place, Culture and Politics a CUNY (City University of New York). Els seus interessos urbans inclouen la recerca a llarg termini sobre l'aburgesament, incloent-hi el treball empíric a Nord-amèrica i Europa i una sèrie d'articles teòrics que destaquen la importància dels models d'inversió i desinversió en el mercat immobiliari. Els seus interessos en teoria social inclouen l'economia política i el marxisme, i es basen en el seu treball teòric sobre el desenvolupament desigual.

■ FESTIVAL LEM 2008 EN EL MACBA

Dates: 3, 10 i 17 d'octubre de 2008

Gràcia Territori Sonor i el Museu d'Art Contemporani de Barcelona renoven enguany la seva col·laboració en el decurs del Festival Internacional LEM tot proposant un cicle de tres intervencions (els divendres 3, 10 i 17 d'octubre) que pretenen traçar una cartografia de la creació sonora experimental a partir de les aportacions d'alguns dels seus principals pioners a Espanya i a França. Tota una oportunitat per descobrir o redescobrir el treball d'artistes que formen part de la història recent d'aquestes músiques.

A Espanya, Llorenç Barber, Bartomeu Ferrando i Eduardo Polonio són noms indefugibles, tenint en compte les seves aportacions cabdals als nous territoris de la instrumentació, la poesia fonètica i l'electroacústica, respectivament. Per la seva banda, Lieutenant Caramel i Pacific 231 són dos artistes francesos de llarg recorregut i prestigi, amb estretes i rellevants incursions en els territoris de l'acusmàtica, la música industrial i l'ambient.

- 3 octubre. Eduardo Polonio
- 10 octubre. Lieutenant Caramel - Pacific 231
- 17 octubre. Llorenç Barber - Bartomeu Ferrando

■ AVANÇ D'ACTIVITATS 2009

Les línies discursives principals dels programes públics del MACBA al llarg del 2009 estan marcades per les exposicions que s'aniran presentant al llarg de l'any. Les mostres del primer trimestre remetent a nocions i històries del *pop art* i de les relacions d'art i cultures populars des d'un punt de vista no hegemònic anglosaxó. Així, l'exposició de Rabascall planteja una síntesi particular del *pop*, el conceptualisme, l'anàlisi mediàtica i la crítica institucional. Aquesta visió es complementa amb l'exposició dedicada a l'artista alemany Thomas Bayrle, el llenguatge del qual s'ha associat al *pop* europeu. De manera semblant, l'exposició de Cildo Meireles planteja una reflexió sobre com les nocions de *pop* formulades des dels centres metropolitans occidentals es reformulen en contextos geopolítics perifèrics i postcoloniais. La segona meitat de l'any està marcada per una reflexió sobre el llegat de la modernitat, amb les exposicions de John Cage i *Una altra modernitat*.

Els debats sobre art i feminisme, o més ben dit sobre «l'art després del feminisme», segueixen una línia discursiva que marca la segona edició del programa d'Estudis Independents, PEI (2008-09), i que culminarà amb una exposició o acte sobre el tema el 2010. Se'n deriva una línia discursiva sobre Foucault i el debat sobre la biopolítica. El PEI manté la dinàmica de la primera edició, amb seminaris internacionals trimestrals oberts. La programació de cinema es manté en termes semblants als d'aquests últims anys, és a dir, amb programes trimestrals. La novetat és l'ampliació i consolidació de les programacions de música i *performance*. El museu mantindrà una programació estable en què cal destacar programes dedicats a la música contemporània i concretament, en la primera meitat de l'any, una relectura de la trajectòria i el llegat del moviment tropicalista brasiler dels seixanta, cosa que ofereix un marc per a l'exposició de Cildo Meireles.

Seminaris (PEI obert)

- Seminari de teoria i crítica *Societat de control, biopolítica i institucions*, dirigit per Xavier Antich i Manuel Asensi. Dies 20 i 21 de febrer de 2009.
- *Imaginació política*, dirigit per Marcelo Exposito. Dies 27 i 28 de març de 2009.
- *Tecnologies del gènere*, dirigit per Beatriz Preciado. Dies 8 i 9 de maig de 2009.
- Seminari de teoria i crítica dedicat a Luce Irigaría. Dirigit per Xavier Antich i Manuel Asensi. Dies 12 i 13 de juny de 2009.
- Seminari sobre Guattari. Dirigit per Suely Rolnik. Dies 27 i 28 de novembre de 2009.

Curs d'art contemporani

- *Dispositius d'imatges. Models d'exposició al segle XX*. Dirigit per Jean-Christophe Royoux. Vuit sessions (els dilluns d'octubre i novembre del 2009).

Cursos monogràfics.

- Llegir Foucault. Dirigit per Miguel Morey. Febrer del 2009.

- Alexandre Cirici. Jornada a càrrec de Narcís Selles. Comptarà amb la participació de diversos experts. Març del 2009.
- Sobre John Cage. A càrrec de Carmen Pardo. Abril del 2009.

Programes de cinema

- brett/brasil/nash, de gener a març del 2009.
- Monogràfic sobre Matta Clark, d'abril a maig del 2009.
- Lygia Clark, al llarg de la tardor del 2009.

Petites històries del cinema

- *POP*. Retrospectiva Jim Henson, de gener a març del 2009.
- Masculí/femení, d'abril a juny del 2009.

Música

- Música contemporània *Do you remember tropicalia?*, de gener a maig del 2009 (cada últim dijous de mes). Comissariat per David Albet i Oriol Rossell.
- Programa de música dedicat a la figura de John Cage i comissariat per Julia Robinson. Tardor del 2009.

NOU EQUIP ARTÍSTIC

■ FRIEDRICH MESCHEDA, CAP D'EXPOSICIONS

Friedrich Meschede (1955), historiador de l'art, responsable del Departament d'Arts Visuals del Berliner Künstlerprogramm del DAAD, va ser nomenat, el passat 1 de juliol, cap del Departament d'Exposicions del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA). Entre les funcions de Meschede, la incorporació del qual es materialitzarà el mes d'octubre, hi ha la de reforçar la creixent expansió internacional del MACBA, desenvolupar projectes de comissariat d'exposicions i participar activament en la tasca científica i crítica en les exposicions i publicacions del museu.

El Deutscher Akademischer Austausch Dienst (DAAD) –Servei Alemany d'Intercanvi Acadèmic, que depèn del Govern alemany i que té ramificacions arreu del món– és una de les organitzacions mediadores més importants i de més renom de l'àmbit internacional en el seu camp. Meschede ha dirigit des del 1992 el Departament d'Arts Visuals del Berliner Künstlerprogramm del DAAD –un prestigiós programa de residència d'artistes internacionals–, on ha comissariat exposicions, publicacions i projectes amb els artistes residents, en col·laboració amb altres institucions d'art contemporani de Berlín.

Meschede és autor de més d'un centenar de publicacions i ha comissariat múltiples exposicions d'art contemporani al llarg de la seva trajectòria professional. Ha treballat amb artistes com Ayse Erkmen, Douglas Gordon, Rachel Whiteread, Matt Mullican, Christopher Wool, Marina Abramovic, Damián Ortega, Susan Hiller, Ulrich Rückriem, Callum Innes, Jonathan Meese, Arturo Herrera, Hubert Kiecol i Jan Svenungsson, entre molts d'altres. En els últims anys, ha comissariat exposicions d'artistes com Fiona Tan (*Acte*, 2003), David Claerbout (*Filme*, 2005) i Deimantas Narkevicius (*Once in the xx Century*, 2006), totes elles a l'Akademie der Künste de Berlín; Rodney Graham (2003) i Janet Cardiff (*Forty part motet*, 2002) en el Hamburger Bahnhof – Museum für Gegenwart de Berlín, i Pavel Braila (*Barons Hill*, 2007) a la Neue Nationalgalerie de Berlín. El 2004 va comissariat, juntament amb Matthias Flügge, l'exposició *Warum*, en el Martin-Gropius-Bau de Berlín. El 1987 va col·laborar en el Skulptur Projekte de Münster, sota la direcció de Klaus Bussmann i Kasper König.

Meschede va estudiar història de l'art i teologia a les universitats de Würzburg i Münster, i es va doctorar amb una tesi dedicada a l'escultor alemany Ulrich Rückriem. Va ser director del Westfälisches Kunstverein de Münster (1989-1992). Entre el 1985 i el 1988 va treballar en el Westfälisches Landesmuseum für Kunst und Kulturgeschichte de Münster. Ha exercit de professor en diverses universitats alemanyes i ha impartit seminaris a l'Institut Goethe de Montevideo (Uruguai), l'Art Academy d'Hèlsinki (Finlàndia), el Baltic Art Center de Newcastle (Regne Unit), la CalArts de Los Angeles i l'Insa Art Center de Seül (Corea), entre d'altres.

■ CHUS MARTÍNEZ, CONSERVADORA EN CAP

Chus Martínez (1972) va ser designada el passat 23 de maig conservadora en cap del MACBA, càrrec que Bartomeu Marí havia deixat vacant en ser nomenat director. És llicenciada en Filosofia i Història de l'Art per la UAB i va continuar la formació acadèmica a Alemanya (Universitats de Tübingen i Lliure de Berlín) i als Estats Units (Columbia University i Center for Curatorial Studies en el Bard College de Nova York). La seva experiència professional va començar el 1995, en el Hamburger Bahnhof-Museu d'Art Contemporani de Berlín; del 1999 al 2001 va ser co-comissària de *Parker's Box*, un espai d'art de Williamsburg (Brooklyn, Nova York).

En tornar a Catalunya, el 2001 va comissariar l'exposició *Vostestaquí. Art Contemporani a Barcelona*, al Palau de la Virreina, com també el cicle d'exposicions *Minim comú denominador*, a la Sala Montcada de la Fundació "la Caixa". Del 2002 al 2005 va ser comissària d'exposicions a la Sala Rekalde de Bilbao i del 2006 al 2008 ha dirigit el Frankfurter Kunstverein. En aquesta institució destaca el programa de Residència (Deutsche Börse Residency Program), pel qual han passat, entre molts d'altres, artistes espanyols com Patricia Esquivias i Cova Macías.

També ha desenvolupat un projecte de recerca i exposició sobre la noció de «Playground» en l'art, la primera part del qual es va presentar sota el títol *The Great Game to Come*. Entre les exposicions realitzades en el Frankfurter Kunstverein, cal destacar-ne les dedicades a Wilhelm Sasnal, Gardar Eide Einarsson, Pensée Sauvage, Manon de Boer o Armando Andrade Tudela.

D'altra banda, el 2005 va comissariar el Pavelló de Xipre a la 51a edició de la Biennal de Venècia. En els últims tres anys ha format part de l'Advisory Board del Carnegie Internacional, com també de l'International Association of Curators of Contemporary Art.

■ NOVA COMISSIÓ ASSESSORA DE COMPRES

VICENTE TODOLÍ

Director de la Tate Modern de Londres

CHRIS DERCON

Director de la Haus der Kunst de Munich

IVO MESQUIDA

Director de la Biennial de São Paulo

JOANA MYTKOWSKA

Directora del Museo Nacional de Arte Moderno de Polonia

SUZANNE GHEZ

Directora de Renaissance Society de Chicago